

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Пучок М.С., здоб. вищ. осв.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.В. Калита**
Державний торговельно-економічний університет

Фінансовий моніторинг – сукупність певних заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії фінансуванню тероризму, а також виявлення незаконно отриманих доходів. Суб'єктами фінансового моніторингу є: Національний банк України, Міністерство юстиції України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Міністерство цифрової трансформації України та спеціально уповноважений орган [1].

Здійснюючи фінансовий моніторинг, банки і небанківські фінансові установи перевіряють клієнтів та аналізують їхні фінансові операції. У разі виявлення підозрілих операцій банки інформують Державну службу фінансового моніторингу та правоохоронні органи України [2].

З 24 лютого 2022 року, а саме з початку введення воєнного стану в Україні, суттєвих змін зазнали такі сектори економіки як банківський так і фінансовий, у тому числі їх нормативно-правове регулювання. Також не виключенням стали окремі механізми здійснення фінансового моніторингу банками, які в умовах воєнного стану були адаптовані до потреб українців.

На період воєнного стану в Україні правила фінмоніторингу послаблено. Це слідує з того, що 17.03.2022 набув чинності Закон України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану” [3].

Закон доповнює розділ X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” та встановлює окремі правила для функціонування системи фінансового моніторингу у воєнний час [3].

Основними змінами є:

1) банк не вживає заходів для встановлення джерел походження коштів у разі їх внесення фізичною особою в готівковій формі на поточний рахунок у розмірі, що дорівнює або перевищує 400 тис. грн, якщо клієнт не надав на вимогу банку відповідні документи або відомості [4]; такими коштами можна розпорядитися лише для допомоги Збройним

силам України та гуманітарної допомоги українцям поточних рахунках Міністерства соціальної політики для благодійної допомоги та забезпечення підтримки незахищених верств населення; рахунки банків України для придбання облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації» (про що банки повідомляють таких клієнтів) [3];

2) якщо є підозра, що внесена готівка пов'язана з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового ураження та його фінансуванням, то банк зобов'язаний негайно й без повідомлення клієнта заморозити ці активи та повідомити Службу безпеки України [4];

3) банк зобов'язаний розморозити активи не пізніше наступного робочого дня від дня надходження від СБУ інформації про те, що підозра банку не підтвердилася [4].

Однією з особливостей фінансового моніторингу в період дії воєнного стану – це спрощена ідентифікація та верифікація покупців військових облігацій [5].

Також Національний банк України зупиняє на період дії воєнного стану проведення планових виїзних перевірок, які передбачені Положенням НБУ від 30.06.2020 №90 «Про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)». Проте у разі порушення банками покладених на них обов'язків зі здійснення ними фінансового моніторингу, Національний банк України буде враховувати вплив умов воєнного стану на можливість виконання банками свої обов'язків як суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

З метою виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, особливо тих, які причетні до збройної агресії Російської Федерації в Україні, рекомендується використовувати перелік таких осіб, опублікований на сайті:

- сайті Європейської комісії;
- сайті Міністерства фінансів США (список OFAC);
- сайті РНБОУ;
- сайті «Окупант», інформаційному ресурсі Апарату РНБО України;
- офіційних сайтах державних органів іноземних країн, з переліками підсанкційних осіб тощо.

Після остаточного скасування воєнного стану банк може здійснювати видаткові операції за поточними рахунками фізичних осіб із коштами, внесеними ними в готівковій формі, після вжиття заходів щодо встановлення джерел походження таких коштів; а також зобов'язаний упродовж 30 днів надати уповноваженому органу інформацію про заморожені активи [4].

Отже, перелічені вище зміни при здійсненні фінансового моніторингу значно полегшують здійснення фінансових операцій із готівковими коштами, які перераховуються фізичними особами на підтримку Збройним силам України та допомогу українцям, які найбільше зазнали втрат в ході воєнних дій.

Інформаційні джерела:

1. Асоціація юридичних клінік України. URL: <https://legalclinics.in.ua/consult/consultation-07-12-2021/>
2. Фінансовий моніторинг. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring>
3. Правила фінмоніторингу послаблено на період воєнного стану. URL: <https://pravo.ua/pravyala-finmonitorynhu-poslableno-na-period-voiennoho-stanu-poiasniuie-asters/>
4. Як змінилися правила фінансового моніторингу на час війни. URL: <https://thepage.ua/ua/finance/yak-zminilisya-pravila-finansovogo-monitoringu-pid-chas-vijni>
5. Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану. Постанова НБУ від 25.03.2022 № 60. Дата оновлення: 05.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0060500-22#Text>

УДК 330.341.1

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Руцишин М.О., асп.

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Одним із перспективних шляхів економічного зростання вітчизняних підприємств є їх інноваційний розвиток. Інноваційна діяльність є однією з основних складових процесу забезпечення успішного функціонування підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності.

В умовах сьогодення є недостатність фінансування інноваційної діяльності підприємствами у зв'язку з бойовими діями які відбуваються в країні та високою вартістю впровадження, освоєння нововведень, а також довгостроковістю вкладень. Підприємства не мають власних коштів на фінансування розробок, а можливість залучення фінансових коштів із зовнішніх джерел обмежена.

Система фінансування інноваційної діяльності досить широка і джерелами фінансування можуть бути підприємства, фінансово-